

**Een verkennend archeologisch
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Scheiweg
7-9 te Leunen, gemeente Venray (L)**

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

ARC-Rapporten 2009-104

Geldermalsen
2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Scheiweg 7–9 te Leunen, gemeente Venray
(L)

ARC-Rapporten 2009-104
ARC-Projectcode 2009/315

Tekst

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

Afbeeldingen

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

Redactie

A.J. Wullink

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

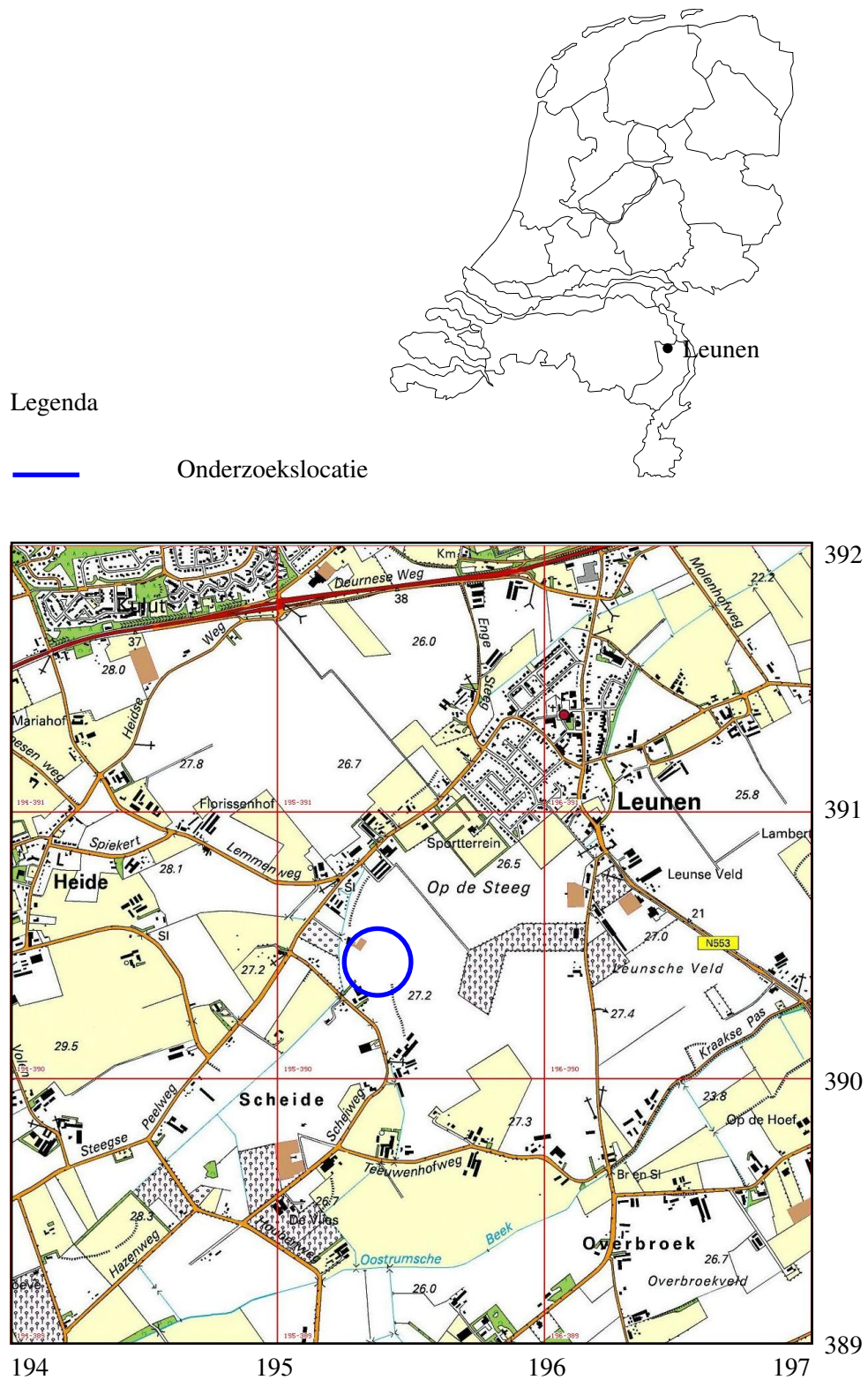
Projectnaam	Leunen, Scheiweg 7-9
Projectcode	2009/315
Archisnummer	35668
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy BV, dr. J.J.A. Wijnen
Contact	0485-581817, wijnen@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Venray, dhr. M. Terpelle
Contact	0478-523333, michel.terpelle@venray.nl
Beoordeling	SRE Milieudienst, drs. R. Berkvens
Contact	040-2594403, r.berkvens@milieudienst.sre.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Scheiweg 7-9
Plaats	Leunen
Gemeente	Venray
Provincie	Limburg
Kaartblad	52B
RD-coördinaten	N: 195406/ 390480 O: 195512/ 390378 Z: 195460/ 390329 W: 195328/ 390400
Oppervlakte	0,8 ha

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden)
Geomorfologie	Dekzandruggen al dan niet met een oud bouwlanddek (3L5) en dalvormige laagte, zonder veen (2R2)
Bodem	Hoge zwarte enkeerdgronden
Historische situatie	bouwland en grasland gescheiden door een weg
Archeologische verwachting	dekzandruggen met hoge enkeerdgronden tenminste vanaf begin 19e eeuw in cultuur met een hoge trefkans vanaf het Paleolithicum

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Boxmeer heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Scheiweg 7-9 te Leunen (afb. 1). In het plangebied is de uitbreiding een agrarisch bouwblok gepland. Hierbij zal een gebied met een oppervlakte van 4,717 m² worden bebouwd. Voor de kelders onder de stallen is een aanlegdiepte van 1,2 m –mv voorzien. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 12 maart 2009 door dr. J.J.A. Wijnen van Econsultancy, onder leiding van drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In maart 2009 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor dit inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:

Uit de landschappelijke ligging, (Dekzandruggen met hoge zwarte enkeerdgronden) blijkt dat het plangebied vanaf het Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars en vanaf het Neolithicum voor landbouwers. In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De kans op het voorkomen van de resten is hoog. De archeologische resten komen voor onder het esdek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont. De vondstenlaag is opgenomen onder in het esdek; hier wordt ook wel van 'cultuurlaag' gesproken: een doorwerkte oude bodem tussen het esdek en de ongeroerde ondergrond met kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, vuursteen en houtskool. Archeologische sporen zullen zich bevinden tot ongeveer 25 cm in de top van de C-horizont. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Het complextype en de omvang kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens. Aan en direct onder het maaiveld worden archeologische resten verwacht uit de Nieuwe Tijd. De kans op het voorkomen van de resten is hoog. De vondstenlaag van deze resten zal zich niet dieper bevinden dan ca. 30 cm beneden het maaiveld. Organische

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Wijnen, J.J.A., 2009: *Archeologisch bureauonderzoek Scheiweg 7-9 te Leunen in de gemeente Venray*, Econsultancy Rapport 09033124 (conceptversie).

resten en bot zullen door de boven het hoogste grondwaterpeil (1 m –mv) heersende relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Andere type indicatoren (aardwerk) zijn waarschijnlijk matig goed geconserveerd. Het complextype en de omvang van eventuele archeologische resten kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 7 cm op het onderzoeksterrein vijf boringen geplaatst tot maximaal 220 cm –mv. De boringen zijn, rekening houdend met de toekomstige nieuwbouw, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. Algemeen bestaat de ondergrond uit zeer fijn, zwak siltig zand met plaatselijk een leemlaag. Vanaf 0,5 à 1,0 m –mv is de ondergrond zwak tot sterk ijzerhoudend (roestvlekken en ijzerconcreties). De ondergrond heeft een geheel intact bodemprofiel. De bovengrond bestaat uit een matig dikke tot dikke A-horizont bestaande uit zwak humeus, zeer fijn, zwak siltig zand. Binnen het oostelijke en zuidelijke deel van het plangebied (boring 1, 4 en 5) is een dikke A-horizont aangetoond en in de noordwestelijke hoek van het plangebied (boring 2 en 3) is een matig dikke A-horizont aangetoond. Afgezien van de gele vlekken onder in de A-horizont in boring 5, tussen 0,7 en 1,0 m –mv, lijkt de A-horizont (eerdlaag) in alle boringen intact.

Zoals werd verwacht is op de onderzoekslocatie dekzand met een oud landbouwdak (esdek) aangetroffen. Op basis van de dikte van deze eerdlaag kan de bodem op het noordwestelijke deel als gooreerdgrond worden geclassificeerd en op het overige deel van het terrein als hoge enkeerdgrond. Dit verschil wordt puur op grond van de dikte van de eerdlaag gemaakt. De eerdlaag is op het gehele plangebied door plaggenbemesting ontstaan.

Afgezien van een spoor baksteen in de A-horizont in boring 4 zijn er geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureau-onderzoek door Econsultancy ligt de locatie waarschijnlijk op dekzandruggen waarop hoge zwarte enkeerdgronden tot ontwikkeling zijn gekomen. De enkeerdgronden hebben, doordat ze de oorspronkelijke (podzol)bodems veelal beschermen tegen (recente) bodemversturende ingrepen, een hoge archeologische trefkans. Er is in een straal van 500 m echter alleen een vuurstenen bijl uit het Neolithicum aangetroffen.

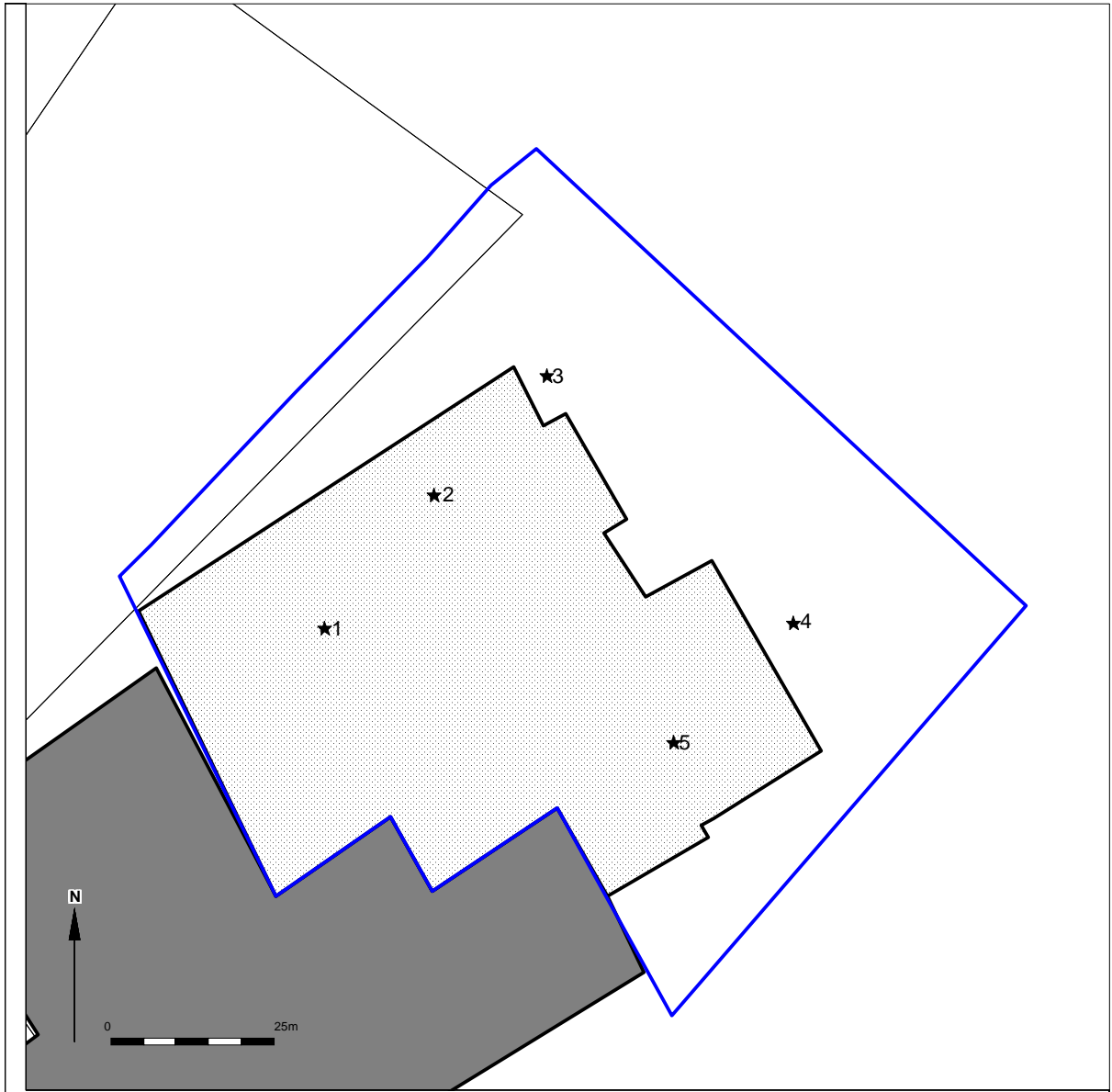
Het verkennend inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat de locatie inderdaad op dekzandruggen ligt, met daarop een oud landbouwdek (eerdlaag). Op basis van de dikte van de eerdlaag is de bodem te classificeren als hoge enkeerdgrond, dan wel gooreerdgrond. De noordwesthoek waar een matig dikke A-horizont is aangetroffen kan als akkereerdgrond geclassificeerd worden of is afgetopt. Het esdek is niet door recente vergravingen aangetast. De hoge archeologische trefkans voor de onderzoekslocatie, zoals in het archeologisch verwachtingsmodel weergegeven, blijft bestaan.

4 Aanbeveling

Gezien de hoge archeologische trefkans voor de onderzoekslocatie wordt de aanbeveling gedaan om ter plaatste van het bouwblok een archeologisch vervolgonderzoek door middel van proefsleuven uit te voeren. Dit vervolgonderzoek dient er toe vast te stellen of er onder de eerdlaag archeologische waarden aanwezig zijn en zo ja, of deze waarden behoudenswaardig zijn. Voor het proefsleuvenonderzoek dient een Programma van Eissen (PvE) te worden opgesteld, dat door het bevoegd gezag, de gemeente Venray, moet worden getoetst.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

Leunen (gemeente Venray) - Scheiweg 7-9

Locatie van het plangebied

Legenda

 Plangebied

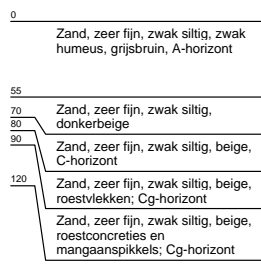
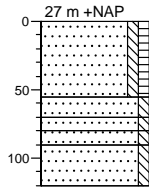
 Uitbreiding bouwblok

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: J.J.A. Wijnen

Bijlage 1 Boorprofielen

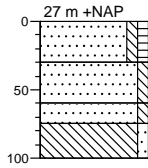
Boring: 1

X: 195374
Y: 390412

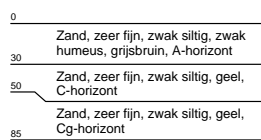
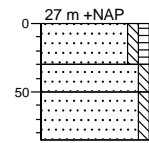
Boring: 2

X: 195391
Y: 390432

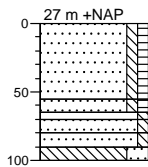
Boring: 3

X: 195408
Y: 390450

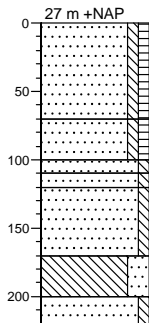
Boring: 4

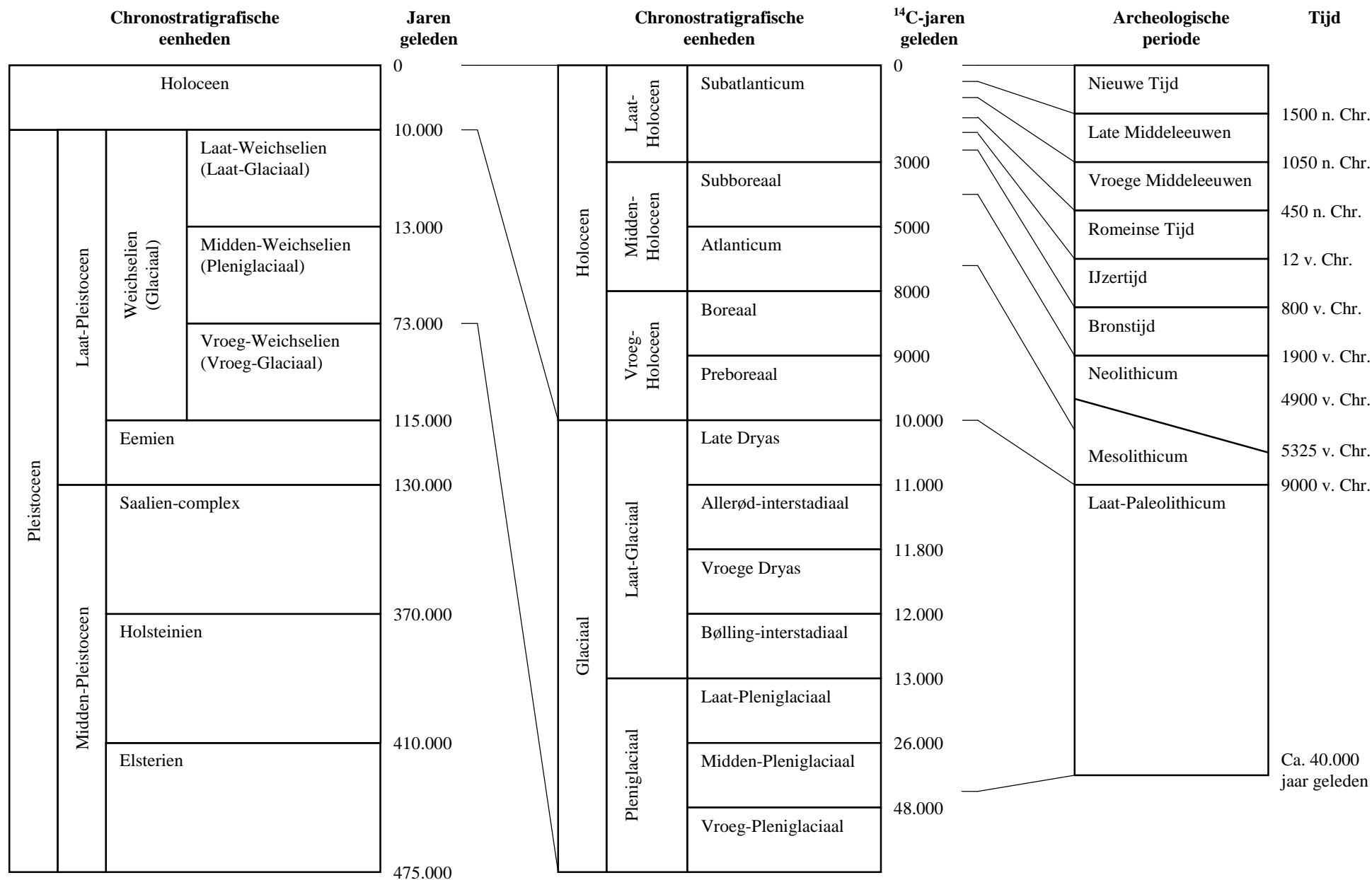
X: 195446
Y: 390413

Boring: 5

X: 195427
Y: 390413

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.